

“Világ proletárjai, egyesüljetek!”

Dialektika

A Marx Károly Társaság időszaki lapja

X. évfolyam 8-9. (107-108.) szám

2006. augusztus-szeptember

AZ ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK ELÉ

A köztársasági elnök október első napjára tűzte ki az önkormányzati választásokat. Augusztus 4-ig kézbesítették az értesítőket és a jelöléshez szükséges ajánlószelvényeket. Külön szelvényvel lehet ajánlani a polgármestert (a fővárosban a főpolgármestert), az önkormányzati képviselőt, illetve a megyei (fővárosi) listát. Az ajánlószelvények gyűjtésének határideje: *szeptember 8.* A kisebbségi önkormányzati választáson azok a választópolgárok vehetnek részt, akik 2006. július 15-ig kérték felvételüket a kisebbségi választói jegyzékbe.

Kiket támogathatunk az önkormányzati választásokon? Elsősorban azoknak az embereknek a szószólóit, akik számára nehezen elviselhető terhet jelent a forgalmi adó, a közüzemi díjak, a gáz és a villamos energia árának radikális emelkedése; akik átlagos nyugdíjból, minimálbérből, munkanélküli vagy szociális segélyből kénytelenek élni. Olyan jelöltre szavazzunk, aki

azért küzd, hogy a hivatalos politika ne növelje a kisjövedelmű, amúgy is nehéz körülmények között élő emberek terheit. *Ne az ő rovásukra próbálja megoldani a kormány a felgyülemlett gazdasági és szociális problémákat.* Ezzel már a kormányprogramhoz való viszonyunkat is meghatároztuk. A polgári-demokratikus rendszerben csak olyan kiigazítási program támogatható, amely a dolgozó emberek érdekeit szolgálja. Nem fogadhatjuk el a dolgozókat sújtó indokolatlan megszorításokat. Másrészt el kell határolódnunk a felelőtlen demagógiától. *A szakszervezetekkel és a civil szervezetekkel karöltve kell harcolnunk a dolgozók, a nyugdíjasok, a kényszervállalkozók, a munkanélküliek, a hátrányos helyzetű emberek érdekeiért.*

Nem könnyű a baloldali, haladó gondolkodású választópolgárok helyzete, amikor dönteniük kell, kire szavazzanak. Az országgyűlési képviselők választásakor azt a tanácsot adtuk Társaságunk tagjainak,

olvasóinknak, szimpatizánsainknak, hogy lelkiismeretük szerint voksoljanak, de vigyázzanak, nehogy az Orbán Viktor vezette jobboldali-szélsőjobboldali erők kerüljenek hatalomra! A radikális jobboldal győzelmével előretörnének az új fasiszta erők, s ez az elnyomottak, kizsákmányoltak amúgy sem rózsás helyzetének további lényeges rosszabbodásához vezetne. A mostani önkormányzati választásokon Orbánékat segíti a kormány kényszerű megszorító intézkedéseinek sorozata, melynek hatása évekig éreztetni fogja negatív hatását.

A magunk részéről ismét csak azt tudjuk mondani: *szívünkre, lelkiismeretünkre hallgassunk a szavazásnál.*

Törekedjünk összefogásra a szégyeneket képviselő baloldali, haladó erőkkel, a szakszervezetekkel és civil szervezetekkel. Ennek megfelelően szavazzunk október elsején!

F.L.

AUGUSZTUS 20-ÁT ÜNNEPELJÜK

Személyes élményem jut eszembe minden augusztus 20-án. Emlékezem arra az 56 évvel ezelőtti napra, 1950. augusztus 20-ára, amikor első szakszervezeti beutalómmal, Balatonvilágoson üdülhettem.

A balatoni településen ünnepséget tartottak az Alkotmány első évfordulója, a magyar államalapítás és az új kenyér tiszteletére. Az ünnepségre meghívták a környékbeli üdülők vendégeit, köztük engem is. Siófokról vártuk az ünnepség előadóját, de nem érkezett meg. Félórás várakozás után az ünnepség szervezői engem kértek, tartsam meg az ünnepi megemlékezést a mintegy két-háromszáz fős összegyűlt közönség előtt. Huszonnégy éves fiatal ember voltam, és bár különböző rendezvényeken már szerepeltem (igaz, ennél kevesebb ember előtt), ilyen felkészületlenül nehéz volt elfogadnom a felkérést. De hát kényszerhelyzet volt, nem mondhattam nemet.

Gondolkodtam, vajon mit mondhatok az összegyűlt ünneplőknek?

Arról beszéltem, hogy milyen eredményeket ért el az ország a felszabadulás óta eltelt rövid időszakban.

Emlékeztettem az óriási infláció megszüntetésére, a forint bevezetésére 1946-ban. Szóltam a két munkáspárt egyesülését követő új pártprogramról, amely megállapította, hogy a *népi-demokrácia vezető ereje a munkásosztály, célja: a szocializmus felépítése, külpolitikájának alapja a Szovjetunióval és a népi-demokratikus országokkal való testvéri szövetség.* Utaltam arra, hogy a hároméves tervet két év alatt teljesítettük. Két év alatt eltakarítottuk a romokat, és újjáépítettük a háborúban lerombolt országot. 1949 májusában a parlamenti választásokon a Függetlenségi Népfront jelöltjei 95,6 százalékos győzelmet arattak. A megválasztott képviselők közül 176 munkás, 115 dolgozó paraszt és 95 haladó értelmiségi volt. (Ezeket az adatokat fejből tudtam, mivel társadalmi munkám során szinte folyamatosan szükségem volt rájuk.)

Rátértem az 1949 augusztusában elfogadott Alkotmányra, mely kimondja, hogy *“A Magyar Népköztársaság a munkások és a dolgozó parasztok állama”,* ahol *“minden hatalom a dolgozó népé”,* és a termelőeszközök zöme társadalmi tulaj-

donban van. Elmondtam, hogy a népi állam éppen most tér át a tanács-rendszerre.

Kitértem az éppen dúló koreai háborúra, a barbár amerikai bombázások sújtotta koreai nép megsegítésére. Utaltam a francia koreai elleni gyarmati háborújára, és általában az imperializmus romboló, gyarmatosító tevékenységére.

Azóta 56 év telt el. A szocialista társadalomba való átmenet hazánkban és az európai szocialista országokban 16 éve megszakadt. A népi-demokratikus országok proletár demokráciáját és diktatúráját kapitalista demokrácia és diktatúra követte. A polgári demokratikus rendszer minden negatívumát az élet minden területén tapasztalhatjuk.

A burzsoázia által kizsákmányolt dolgozó tömegek bíznak abban, hogy eljön még az idő, amikor létrejön egy igazságos, kizsákmányolástól és elnyomástól mentes közösségi társadalom, amikor ismét elmondhatjuk, hogy *minden hatalom a dolgozó népé!*

F.L.

Beszámoló Fidel Castro ünnepi beszédéről 2006. július 26-án, a Moncada laktanya elleni roham 53. évfordulóján

Kuba nemzeti ünnepén Fidel Castro főparancsnok, a Kubai Köztársaság elnöke, beszédet mondott a Granma tartománybeli Bayamóban. Elsőként néhány adatot ismertetett a számítógépeknek az elemi iskolai oktatásba való bevezetéséről. A program egy kis vidéki iskolában indult, ahol 18 gyerek tanult; ma már, négy év után, több ezer számítógépen tanulhat közel 75 000 gyerek a tartomány alapfokú és középiskoláiban. Az audiovizuális program keretében a tartomány alapfokú és középiskoláit 7 és félezer televíziós készülékkel és mintegy 3600 videóval látták el; 485 iskolában, ahol nem volt villany, napelemekkel valósították meg az áramszolgáltatást. Az említett iskolák közül 167-ben 5 gyerek vagy még kevesebb tanul; az elv az, hogy egyetlen gyerek se maradjon iskolázatlanul, bármilyen távoli településen is lakik.

Granma tartományban a mai napig 47 409 fiatal diplomázott valamelyik felsőoktatási intézményben: háromszor annyi, mint a forradalom győzelme előtt az egész országban. A munkanélküliségi ráta akkor 10,7% volt, ma 1,6% – jóllehet közben, a Szovjetunió összeomlása után előállt rendkívül súlyos helyzetben, be kellett vezetni a Különleges Időszakot, amikor számos gyár leállt, és a munkanélküliség 17%-ra ugrott.

Fidel Castro beszámolt a nagyobb létesítményekről, amelyek az utóbbi években épültek a tartományban. 350 km hosszúságban új vízvezeték létesült, amely a hozzá csatlakozó 500 km-es csőhálózattal több mint 100 000 embert lát el ivóvízzel. Talajvíz-elvezető készül Bayamo város északi részén; a munkálatok első szakasza közel 34 000 ember részére biztosítja a vízszolgáltatást, és 80 000 fő számára teremt beépíthető, urbanizálható területet. Felépült 8 poliklinika a legkorszerűbb felszereléssel; folyamatban van további 21-nek az építése, közülük 13 a következő négy hónapban elkészül.

“A kubai egészségügyi dolgozók közül 28 600-an teljesítenek internacionalista szolgálatot, 71 külföldi országban. Ma *a lakosság számára viszonyítva nálunk a legnagyobb a világon az orvosok száma*. A Szahara alatti Afrikában 700 millió lakosra csupán 50 000 orvos jut; nálunk 11,2 millióra több mint 70 000. Egyetemeinken több mint 20 000 fiatal tanulja az orvostudományt, nem számítva a Harmadik Világból, főleg Latin-Amerikából jött ezeket. A Harmadik Világ orvosainak jórésze nálunk kap kiképzést!

Azt javasoljuk Bush elnöknek és a többieknek, akik terveket gyártanak Kuba “demokratikus átmenetére”: jöjjenek ide, nézzenek körül az országban, ahol csak

akarnak, tanulják meg, mi az, hogy oktatási program, egészségügyi program, a kultúra, a művészetek kibontakoztatásának programja! Nézzék meg például, hogyan működött nálunk a segélyszolgálat 2005 júliusában, amikor kiterjedt körzeteken 300 km-es órasebességgel száguldott végig nálunk a hurrikán! Ők fognak minket demokráciára tanítani, akik az éhség és a szenvedés világrendjét valósítják meg?”

Castro beszélt a gyermekhalandóság csökkentésében elért eredményekről, amelyek a világon a legjobbak közé tartoznak, és a várható életkor alakulásáról. 1950-55-ben a várható életkor alulakulásáról. 1950-55-ben a várható életkor alulakulásáról. 1950-55-ben a várható életkor alulakulásáról. 1950-55-ben a várható életkor alulakulásáról. Ma Kubában 77, a fejletteknél 75,8 év. Kuba az első 25 ország közé tartozik, ahol a világon a legmagasabb a várható életkor. Ezekben az országokban csupán a világ lakosságának 14%-a él. Vannak afrikai országok, ahol a várható életkor 38-39 év.

* * *

Szemelvények a magyar sajtóból

“Az olajcégék árgus szemekkel lesik a történeteket. Kuba északi partjainál ugyan is komoly lelőhelyeket feltételeznek, amelyek kiaknázására Kína készül. Az ázsiai nagyhatalom különben is a szigetország második legfontosabb befektetőjévé lépett elő, a nikkeltöbblet éppúgy érdeklik, mint az olaj. Az amerikai székhelyű multik attól tartanak, hogy a rugalmatlan nagypolitika miatt a turizmushoz hasonlóan ebből az üzletből is kimaradnak.

Elemzők arra is felhívják a figyelmet, hogy Kuba minden amerikai erőfeszítés ellenére kitért az elszigeteltségből: Hugo Chávez venezuelai elnök az olajmilliárdokból bőkezűen segíti Havannát, miközben kubai orvosok dolgoznak a dél-amerikai ország falvaiban. A fejlődő országokban 30 000 kubai orvos működik, több mint amennyit az Egészségügyi Világszervezet és a legfejlettebb országokat tömörítő G8 csoport együttesen fel tud mutatni. Ennek is köszönhető, hogy a szigetország nagy támogatással rendelkezik az ENSZ-ben.” (Horváth Gábor; Washington. “Népszabadság”, 2006. augusztus 3.)

*

“Kubában nyugodtak az utcák, az embereken nem látszik semmilyen izgalom amiatt, hogy hétfőn Fidel Castro ideiglenesen öccsére, Raúlra ruházta át a hatalmat. ... Elemzők szerint a viszonylagos nyugalomban annak is fontos szerepe van, hogy az elmúlt másfél év során a kubai gazdaság végre gyors növekedésnek indult. A bővülés éves számításban meghaladja a 10 százalékot, sőt a kubai statisztikák még ennél is kedvezőbbek. A szolgáltatások és szakemberek exportjából Kuba végre nagyobb összegű keményvalutához jut, ráadásul Castro még hat éve megállapodott Hugo Chávez venezuelai elnökkel arról, hogy a szigetország kedvezményes áron naponta legalább 98 ezer hordó olajat kap. A kubai export kétharmadát ma a munkaerő és a szolgáltatások adják, 15 százalékat a nikkel, és csupán 2,4 százalékat a hagyományos fő termék, a cukor. További valutaforrás a turizmus, amely az utóbbi másfél évtizedben megtízszereződött, és az emigránsok nagyjából évi egymilliárd dollárt kitevő átutalásai. A kubai partok mentén amerikai becslés szerint 4,6–9,3 milliárd hordónyi kőolaj található. Ennek feltérképezésére spanyol, norvég és indiai cégek kaptak engedélyt, a kiaknázásban Kína is érdekelt.” (Horváth Gábor; Washington. “Népszabadság”, augusztus 4.)

*

Castro “sértetlenül megúsza a hivatalos verzió szerint mintegy hatszáz, nagyrészt a CIA által finanszírozott merényletkísérletet”.

“A volt szocialista országokban a rendszerváltásokat követően rendre találtak valamilyen megoldást az utólagos, még ha csak jelképes kártérítésre, ám Kuba esetében a szocializmus ideológiai értékrendszerének megbontása nélkül szóba sem jöhet az egykori nagybirtokok, cukorkgyárak visszaadása. Lehetetlen lenne kilakoltatni ezeket, tízezeket azokból a villákból, amelyeket tulajdonosaik, a »forradalom ellenségei« egykor önként vagy kényszerből elhagytak. Sok elemző ebből arra következtet, hogy a kubai átlagemberek jelentős része nem is kíván teljes rendszerváltást. Ragaszkodik a viszonylagos létbiztonsághoz, a »vívmányokhoz«, így az ingyenes közoktatáshoz és egészségügyhez. A fiatal generációtól sem idegen az azonosulás a rendszerrel.” (Ortutay L. Gyula: A legrosszabb vesztes. “Népszabadság”, augusztus 5. – Figyeljünk fel a “vívmányok” szót befogó gúnyos idézőjelekre. Bizony, van is miért gúnyolódnia az ingyenes közoktatáson és az ingyenes egészségügyön egy magyar újságírónak! – A szerk.)

(folytatás a 3. oldalon)

A Ságvári-dosszié

Július 27-én a budapesti Kossuth Klubban nyilvánosan bemutatták "A Ságvári-dosszié. A Legfelsőbb Bíróság és a jogállam" c., frissen megjelent gyűjteményt, amely közreadja a nagy port felvert bírósági ítélet szövegét, valamint a hazai és a külföldi közvélemény reagálását az ítéletre. *Sipos Péter* történészprofesszor kijelentette megnyitójában: az ítélet illegitimé nyilvánítja és kirekeszti a jogrendből az antifasiszta ellenállást. *Krausz Tamás* történészprofesszor szóba hozta bevezetőjében a vörös csillag betiltását, amely – a balti államok kivételével – példa nélkül áll Európában. A bemutatón megjelent és felszólalt *Gyurcsány Ferenc* miniszterelnök. Hangsúlyozta: a kormány nem foglalhat állást sem bírósági ítéletekkel kapcsolatban, sem történelmi kérdésekben. Az a kormány azonban, amely baloldali értékeket is vállal, csak kinyilvánított antifasiszta meggyőződéssel dolgozhat – annál is inkább, mert a fasizmus visszautasítása nem egyszerűen baloldali kötelesség, hanem az európai demokrácia közös ügye.

Az alábbiakban szemelvényeket közlünk a könyvből.

A csendőrök fegyverhasználatára jogos volt

Kristóf László csendőrnyomozót (akiről előző számunkban cikket közöltünk) 1959-ben mint háborús bűnöst halálra ítélték. Testvére felülvizsgálati indítványt nyújtott be az ítélet ellen. Jogi képviselőjét dr. Zétényi Zsolt ügyvéd, a Nemzeti Jogvédő Alapítvány kuratóriumának elnöke látta el. Az alapítvány 2004-ben jött létre, hogy tömörítse a korábban is "nemzeti jogvédő" tevékenységet folytató jogászokat. A kuratórium tagjai: dr. Zétényi Zsolt ügyvéd, dr. Balás István ügyvéd, dr. Galla János jogász, dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd, dr. Grespi László ügyvéd, Makovecz Imre építész, dr. Szeszák Gyula ügyvéd. A felülvizsgáló bizottság elnöke dr. Zacsek Gyula.

A felülvizsgáló indítvány értelmében a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága felmentette Kristóf Lászlót a háborús

(folytatás a 2. oldalról)

"*Fidel Castro* kubai vezető – aki jól értesült havannai források szerint már annyira jól van, hogy eszik és fel tud ülni – *Carlos Loge* kubai alelnök szerint heteken belül visszatérhet hivatalába. A bolíviai látogatáson tartózkodó *Carlos Loge* helyi idő szerint szombaton újságíróknak nyilatkozva cáfolta azt a lapjelentést, amely szerint a 79 éves kubai vezető, akin belső vérzés miatt műtétet hajtottak végre, gyomorrákban szenvedne. »Fidelnek meg kellett műtétetnie magát, és kielégítő a gyógyulása. Nincs rákja« – mondta a kubai alelnök." (Rövid hír a "Népszabadság" augusztus 7-i számának "Távirati stílusban" c. rovatából.)

büntett vádjá alól. Az indokolás megállapítja, hogy Kristóf "mindenben a korabeli jogszabályoknak megfelelően járt el", mivel "Ságvári Endre körözés alatt állt", és "az irányadó tények szerint a szabályszerű intézkedésnek ellenszegült".

Krausz Tamás:

A magyar történelem újraírása

Botrány a magyar Legfelsőbb Bíróság ítélete, amellyel bűnözőnek bélyegezte a második világháború egy antifasiszta hőst

(Megjelent a londoni "The Guardian" 2006. március 22-i számában)

Hatvankét évvel ezelőtt kezdődött Magyarország véres megszállása Hitler Wehrmachtja által. Az ország hamarosan harmezővé vált a Harmadik Birodalom védelmében. Horthy Miklós ellentengernagy, az ország autoriter kormányzója, egy náci barát miniszterelnököt nevezett ki, de a tényleges hatalom Hitler budapesti helytartója, Edmund Weesenmayer kezében volt. Elkezdődött félmillió magyar zsidó deportálása a haláltáborokba.

Ezek a tények azonban, úgy látszik, elkerülték a magyar Legfelsőbb Bíróság figyelmét, amikor rehabilitálta Kristóf Lászlót, aki 1944 júliusában részese volt Ságvári Endre meggyilkolásának. Ságvári a csendőrökkel vívott tűzharcban halt hősi halált egy budai kávézóban.

Ságvári Endre az akkor illegalitásban működő kommunista párt tagja és a szintén illegalitásba szorított szociáldemokrata párt egyik vezetője volt. Az 1930-as évektől szervezett antifasiszta demonstrációkat, és legendás vezetőjévé vált a háborúellenes földalatti mozgalomnak. Kommunistaként és zsidóként is üldözött volt a náci megszállás alá került Magyarországon.

...

A bíróság ítélete messze túlmegegy a 1959-es döntés megsemmisítésén. Az ítélet azon a feltevésen alapul, hogy jogállami viszonyok uralkodtak Magyarországon, amikor a náci párti rezsim kiküldte a csendőröket az antifasiszta ellenállás egyik vezetőjének likvidálására. A bíróság álláspontja, hogy a csendőrök "törvényesen használtak fegyvert a letartóztatásának ellenálló Ságvárival szemben". A bíróság tehát alkotmányos rendszerként kezeli Hitler bábállamát.

...

A szélsőjobboldali Jobbik, a rasszista és irredenta hagyományokat folytató magyar párt pontosan értette a bírói ítélet politikai üzenetét. Ságvári emléktáblájának eltávolítását követelik a halálos összecsapás helyszínéről. Balczó Zoltán, a Jobbik egyik vezetője, korábbi parlamenti képviselő, így fogalmazott: Ságvári "nem hős volt, nem mártír, hanem egy törvényesen fellépő

csendőr gyilkosa: más szóval, terrorista."

A baloldal demonstrációt szervezett az emlékhely védelmében, de ez nem érinti a bírói ítélet hatályát, amely legitímálta a náci megszállás idején működő fasiszta diktatúrát. A nem mindennapi ítélet ugyanakkor része egy szélesebb tendenciának. Egész Kelet- és Közép-Európában erősödő törekvések tapasztalhatók a náciakkal és a háborút előkészítő fasisztákkal kollaborálók rehabilitálására, egyúttal a velük szembeszállók kriminalizálására.

Magyarországon... a kormányzó Magyar Szocialista Párt nem hallatja hangját a Ságvári-ügyben. Politikusainknak azonban meg kell érteniük, hogy egy ország, amely a náciizmus romjain újjáépült Európában demokráciának nevezi magát, nem minősítheti bűnözőknek a fasizmus elleni harcban életüket áldozó elődöket.

Hajdú György:

Tanú vagyok

(Megjelent a "Népszabadság" 2006. március 18-i számában)

A Ságvárival kapcsolatos vitában tenékvallomást. Hogy kik voltak a csendőrök a Horthy-korszakban, arról klasszikus regényíróinktól sok mindent megtudhatunk. A faluban ököllet és puskatüssal képviseltek az akkori törvényeket. Képviselőválasztások alkalmából a nyílt szavazáson ők terelték a kormánypárti jelölt oldalára azokat, akik az ellenzékre akartak szavazni. Egykét kivételről én is tudok, aki sírva terelte a vagonba az ismerős zsidókat, miközben a többi testi motozást végzett nemre való tekintet nélkül, elrejtett ékszer után kutatva. De a csendőrnnyomozók között nem voltak ilyen kivételek. Ők a legválogatottabb, legkegyetlenebb vállalatok, kínzók voltak. Őket is ismertem személyesen. Engem 1944. június 30-án tartóztatott le Kékkői Ferenc és Horváth Antal, amikor a szövetségesegek már partra szálltak Nyugat-Európában. Értékeimet elvették, lakásomat kifosztották, papírt nem adtak róla. Csillaghegyre vittek, a Csendőrnnyomozó Különítmény ideiglenes szállására, ahol ekkor már kb. 50 németellenes személyt tartottak fogva. Nemesak kommunistákat. Például Sipos Lajos költőt, Büchler József szociáldemokrata országgyűlési képviselőt, az Operaház gondonkaművésznőjét, aki ismert egy ellenállót, Fehér Lajos beteg gimnazista hűgát, Békeffy László konferansziét, katonatiszteket stb. Fogvatartásunk körülményeihez képest a guantánamói rabok hercegi módon élnek.

Ide hozták volna Ságvári Endrét is, valatni, kínozni, esetleg agyonverni. Ezért rántotta ki a pisztolyát. Jól tette. Ezek között élt és "dolgozott" a most mártírrá avatott csendőrnnyomozó. Hírhedtek voltak ember-telenségükről, közvetlen környezetük is

(folytatás a 4. oldalon)

(folytatás a 3. oldalról)

gyűlölte őket. Nemcsak parancsra cselekedtek. Élvezték, amit tettek. Emberek szárait kínozták meg, verték betegre. Akiről be tudtak valamit bizonyítani, átadták a Gestapónak, vagy a nyilas bíróság elé állították. Én úgy kerültem el a már kitűzött statáriális tárgyalást, mely csak kétféle ítélettel végződhetett: felmentés vagy kivégzés, hogy a szovjet csapatok váratlan előretérése miatt decemberben ki kellett üríteni a fegyházat, és vonatra raktak bennünket Mauthausen felé.

Kérem: kit és mit szolgál ez az ítélet?

Külföldi személyiségek leveleiből

Immanuel Wallerstein

Krausz Tamáshoz

Kedves Krausz professzor, kérem, engedje meg, hogy bejelentsem, csatlakozom az Önök által szervezett tiltakozáshoz a magyar bíróságnak a Ságvári-ügyben hozott felháborító ítélete ellen. Üdvözlettel Prof. Immanuel Wallerstein, Dept. of Sociology, Yale University.

J. K. Galbraith levele

Krausz Tamáshoz

Kedves Krausz Tamás, a Guardianben megjelent cikke nyomán írok. Kétlem, hogy a távoli hangok bármilyen befolyással lehetnének ezekre az ügyekre, de szeretném kife-

jezni támogatásomat a Ságvári-ügyben indított kampányukhoz. Nagyrabecsüléssel J. K. Galbraith, The University of Texas.

Kari Polanyi Levitt levele

Krausz Tamáshoz

Kedves Krausz professzor, megdöbbenett a magyar Legfelsőbb Bíróság ítélete, amely legitímálta a kiváló, ismert antifasiszta, Ságvári Endre meggyilkolását, és lesújtónak tartom a Magyarországon és más kelet-európai országokban zajló politikai eseményeket. Nem hittem volna, hogy életem során ismét tapasztalnom kell a háború és a fasizmus árnyékának növekedését, amely ezúttal az Egyesült Államokból terjed. Kérem, fogadja nagyrabecsülésemet kezdeményezéséért, amellyel egy kiváló antifasiszta meggyalázása miatt riadóztatja a világot. Tisztelettel Kari Polanyi Levitt, Emerita Professor of Economics, McGill University, Montreal, Canada. 2004 óta a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja.

Ken Livingstone londoni

főpolgármester és más brit közéleti személyiségek tiltakozása

Nagy aggodalommal értesültünk a magyar Legfelsőbb Bíróság döntéséről, amely gyakorlatilag legitímálta a kiváló magyar antifasiszta, Ságvári Endre meggyilkolását. Megértjük a szándékot, hogy az ötvenes

évek téves bírói ítéleteit felülvizsgálják, de ez nem igazolhatja a náci-barát rendszer kiszolgálóinak rehabilitálását, vagy az arra irányuló kísérleteket, hogy csorbítsák az antifasiszta harc hőseinek becsületét. Ságvári Endre, a fiatal magyar zsidó aktivista, aki a Kommünista és a Szociáldemokrata Pártnak is vezetői közé tartozott, az 1944 márciusában Adolf Hitler által Magyarországra erőltetett bábkormány csendőreivel vívott tűzharcban vesztette életét. Felháborító, hogy a Magyar Legfelsőbb Bíróság, 2006. március 6-i ítéletét indokolva, jogi szempontból folytonosságot feltételez a náci által 1944-ben megszállt Magyarország jogrendje és az Európai Unió tagjává vált jelenlegi Magyarország demokratikus rendszere között. Hisszük, hogy ez a megközelítés elfogadhatatlan a náci zsarnokság romjaira épült Európában, és támogatjuk progresszív magyar barátaink tiltakozását.

Ken Livingstone, London főpolgármestere; Tony Woodley, a Transport and General Worker's Union főtársa; David Cesarani történész; Dr. Kate Hudson, London South Bank University, a Contemporary Politics c. folyóirat főszerkesztője; Gareth Dale, Senior Lecturer Politics, Brunel University; Brian Precious, journalist, reserch student; Jeremy Leaman.

Köztársaság tér, 1956

... Amikor a harckocsik lövegei hatalmas réseket ütöttek már az épület falán, és több helyiség lángokban állt, nyilvánvaló volt, hogy a védők kézfegyvereikkel nem tarthatják magukat. Mező Imre úgy határozott, kimegy fehér zászlóval a támadókhoz, és megpróbál megállapodni velük. Asztalos János és Papp József ezredesek vele tartottak. Kiléptek a kapun, Mező meglengette a zászlót. A székház kapujával szemben egy falábú férfi előlépett ekkor egy fa mögül, és géppisztollyal mindhármukat lekasálta.

Amikor Asztalos vérbe borultan elterült a járdán, rárohantak, tépték, szaggatták róla az egyenruhát. A Kun utcai kórház műtősnője rémülten nézte. A szörnyű látványtól idegei felmondták a szolgálatot. Miközben az őrző tömeg egy része Asztalossal végzett, a többiek Pappot fogták körül. Valaki kiabálni kezdett: Gyerünk, ez egy ezredes! Nekiestek az eszméletlen embernek, ordítózva rugdosták. A tömegből valaki felüvöltött: Kivenni a szívét! Az ezredes mellett álló J. P.-nek valaki egy huszonöt centiméter hosszú, három centiméter széles pengéjű, barna famarkolatú tört nyomott a kezébe. Papp kezét-lábát lefogták, J. P. pedig a tört többször is az ezredes szívébe döfte. A kifröccsenő vér előntötte J. P. balonkabátját. Ezután mások Papp felhasított mellkasát kezdték fészegetni, és a kezükkel tépték ki az ezredes szívét.

John Sadovy, az amerikai "Life" magazin riportere írja a folyóirat 1956. decemberi különszámában: "Felkelő csoportok érkeztek a mellékutcákból, kiabáltak, és behatoltak a házba. Az épület előtt harminc-negyven halott hevert a földön. Egy sorban feküdtek. Olyan volt ez, mint egy krumpliföld, csak emberek feküdtek ott krumpli helyett." Az elfogott karhatalmistákat állandó ütlegetés közepette a falhoz állították, mintegy huszonöt főnyi kivégzőosztag végzett velük.

Elek László sorkatonának sikerült még az épületben civil kabátot szereznie. Amikor vitték a következő csoporttal a falhoz, valaki rákiáltott: "A civilkabátos álljon ki közülük!" Mások is kiabáltak: "A civil álljon ki, te nem tartozol közéjük!" Elek visszakiabált: "Én is közéjük tartozom!" Egy bámészkodó hatalmas ütést mért puskájával Elek fejére. Elek megtántorodott, egy bajtársa támogatta. Együtt állították őket a falhoz. A sortűz után valamennyien holtan maradtak a járdán.

Így halt meg Elek László közkatonája, aki talán megmenekülhetett volna, de inkább kitarított bajtársai mellett.

John Sadovy, a riporter, szemtanúja volt a gyilkos sortűznek. "Egy méternyire álltam ettől a csoporttól. Egyikük egyszerre összecsuklott. Egészen közelről lehettek a bordái közé. Úgy hulltak a földre, mint a lekasált búza. Nagyon keccesen. Egy

másik fiú rohanva jött ki a házból. Láttam, hogy a barátai meghaltak, megfordult, behatolt a tömegbe. Kivonszolták onnan. Csak egyetlen felvételt készítettem róla, és már vége volt. Könnyeim végigfolytak az arcomon. Három évet töltöttem háborúban, de amit ott láttam, semmiség volt ehhez a borzalomhoz képest."

Sadovy riportja és képei bejárták a világot. Megjelentek többek közt a "Dél-amerikai Magyar Hírlap"-ban is, a következő szalagcímmel: "Így gyilkolnak az oroszok." A kivégzés előtt álló katonák képe alatt pedig ez a szöveg állt: "Szovjet-Oroszország kommunista kormánya számára a képen látható férfiaknak egyetlen nagy bűnük az volt, hogy állampolgárokhoz méltóan akartak élni egy szabad és független Magyarországon. Feltartott kezekkel egy orosz kivégzőosztag előtt állnak."

TRIANON – és a történelmi tények

Szembe kell nézni a vaskos tényekkel. Az első világháború utáni béketárgyalásokon a magyar küldöttséget *gróf Apponyi Albert* vezette. (Apponyi a dualizmus idején több ízben a magyar kormány vallás- és közoktatási minisztere volt, nevéhez fűződik a nemzetiségek fokozott elnyomására irányuló iskolatörvények keresztülvitele. 1923-tól haláláig a Horthy-rendszer fődelegátusa a Népszövetségben.) A delegáció tagjai között a Horthy-rendszer olyan meghatározó politikusai játszottak aktív szerepet, mint *gróf Bethlen István* és *gróf Teleki Pál* – arisztokrata nagybirtokosok, későbbi miniszterelnökök –, a szakértők között pedig ott voltak többek között *gróf Csáky István* és *Bárdossy László* későbbi külügyminiszterek (az utóbbi, mint miniszterelnök, 1941-ben a parlament előzetes hozzájárulása nélkül hadat üzent a Szovjetunióknak, majd pár hónappal később deklarálta a hadiállapotot az USA-val is).

A békeszerződést 1920. június 4.-én a kormány megbízásából *Benárd Ágoston* népjóléti és munkaügyi miniszter írta alá. “Nagy-Magyarország” területéből, amely a szerződéssel egyharmadára zsugorodott, Románia, Csehszlovákia, a délszláv államok, Ausztria, kis részben pedig Lengyelország és Olaszország részesültek. A szigorú feltételek szabályozták a hadsereg létszámának felső határát, fegyverzetének összetételét, 30 évre szóló tetemes jóvátételt szabtak ki stb. A békeszerződést a nemzetgyűlés *Teleki Pál* miniszterelnöksége idején november 13.-án fogadta el, s már *Bethlen István* miniszterelnöksége időszakában 1921. július 26.-án iktatták törvénybe (1921. évi XXXIII. Tc.).

Mi vezetett Trianonhoz?

A kiegyezés után az Osztrák-Magyar Monarchia “a népek börtönének” számított. Magyarország feudálkapitalista rendszerű, soknemzetiségű ország volt, melyben a nemzetiségek többségben voltak, súlyos elnyomás nehezedett rájuk, és önálló nemzeti államiságra törekedtek rokonnépeikkel. Az I. világháborút az Osztrák-Magyar Monarchia robbantotta ki balkáni támadásaival. A győztes burzsoá antant hatalmak a háború alatt titkos megegyezéseket kötöttek a csehszlovák emigrációval, 1916-ban Romániával, majd a délszlávokkal, hogy a központi hatalmak veresége után felbomlasztják az Osztrák-

Magyar Monarchiát, és utat engednek nemzetállamaik, föderációik kialakításának. Magyarország kárára megalapozták a *kisantant-államok szövetségét*.

Történelmi tény, hogy az antanthatalmak támogatásával a csehszlovák és román csapatok támadásának csak a **Magyarországi Tanácsköztársaság önkéntes csapatai álltak ellen, s az egyenjogúság alapján szervezett autonómiákkal, a nemzetiségeknek önállósági szervezkedési jogokat adva próbálták megőrizni Magyarország lehetséges és életképes integritását.** Ennek gyümölcsei voltak többek között a *Szlovák Tanácsköztársaság, a kárpátaljai és burgenlandi autonómiai kísérletek, s a nemzetiségek egyenlő jogainak meghirdetése.*

Horthy Szegeden, Bethlen István Bécsben az antanthatalmakkal megegyezve szervezte meg az ellenforradalmat. Elfogadták a királyi román csapatok és a burzsoá csehszlovák fegyveres erők segítségét – két idegen hadsereget, amelyek az ellenük **egyedül harcoló** magyar Vörös Hadsereg veresége után részt vettek Magyarország feldarabolásában.

Horthy és ellenforradalmi kormányai elismerték az etnikailag magyar részek és gazdasági-kulturális regionális egységek átadását az antant jóváhagyásával megkötött trianoni békediktátumban. A párizs-környéki igazságtalan békeszerződéseket csak az **oroszszerzági szocialista forradalomban született szovjethatalom, a kommunista pártok Internacionáléja és a magyarországi kommunista mozgalom nem ismerte el.**

Horthy revansista ellenforradalmi rendszere az első adandó alkalommal az új háborúkra törekvő, kibontakozó fasiszta hatalmak mellé állt, s az irredentizmust, a fasiszta hatalmakkal való szövetséget hivatalos politikává emelte.

A német és olasz fasiszták által vezényelt “*bécsi döntések*” nemcsak határkiigazításokkal jártak, de az itt élő nemzetiségek talán még brutálisabb jogfosztását, véres üldözését hozták magukkal. Nemcsak zsidó holokauszt volt, nemcsak sárga karszalagos munkaszolgálatosokat küldtek halálba, hanem fehér karszalagos nemzetiségi munkaszolgálatosokat is. És nemcsak erdélyi, kárpátaljai, újvidéki román, ruszin, délszláv, zsidó tömeggyilkosságok folytak, hanem sajnos bekövetkeztek ezek “*revansai*” is, a Bukovinából Délvidékre telepített székelyek “*futása*”, fájdalmas ki-

és áttelepítések.

Ezek az “*apró epizódok*” kimaradnak a “*trianoni trauma*” számvetéseiből. Aminthogy elhallgatják a mai jobboldali nacionalista-irredenta politikai körök azt is, hogy a fasiszta Magyarország milyen bűnökért felelős Kárpátalján, Jugoszláviában, a Szovjetunióban; hogy a horthysta kormány még 1944 nyarán is esztelen támadást indított a háborúból kiugró Románia ellen Dél-Erdélyben; hogy a horthysta Magyarország 1941-től mindvégig hadban állt az antifasiszta világkoalícióval! Nem utolsósorban ezek az okai annak, hogy az antifasiszta világkoalíció a Párizsi Békeszerződésben nemcsak megerősítette, de bizonyos részleteiben még meg is szigorította a trianoni állapotokat.

Időszerű lehet-e ma Trianon “revíziója”?

Több mint nyolc évtized elteltével és ennyi történelmi viszontagság után lényegesen megváltozott etnikai-települési szempontból is a Duna-menti államok társadalmi és nemzetiségi szerkezete. Egymástól különbözőek az életkörülmények, átrendeződtek az európai viszonyok.

A realista demokraták mindenkor a megegyezést, a kölcsönös előnyökön nyugvó békés megoldásokat tartották járható útnak. Kárt okoz népeinknek, aki nacionalizmust szít, ezt sunyi módon belpolitikai célokra igyekszik kihasználni, ellentéteket támaszt és élez magyar és magyar között, a Duna-völgyi népek között. Legjobbaink, *Ady, Károlyi Mihály, Bartók, József Attila, Németh László, Bibó, a felvidéki Sarlócsok, a stószri remete Fabri Zoltán, a vásárhelyi találkozó népfrontos kiválóságai, például Tamási Áron, a délvidéki Sinkó Ervin, s annyian mások, a munkás- és parasztmozgalom neves és névtelen részesei ezt az utat követték, tudva, hogy csak ez vezethet a demokratikus jövő felé.*

Ne higgyünk a szűkagyú nacionalista gyűjtogatóknak, a népek közé éket verő hamis profétáknak! Nem az új irredentizmus, nem a vélt “*magyar felsőbbrendűség*” szolgálja a valódi magyar érdekeket! Legyen *Ady* a zászlónk, őrá hallgassunk:

**“Mikor fogunk már összefogni?
Mikor mondunk már egy nagyot,
Mi elnyomottak, összetörtek,
Magyarok és nem-magyarok?”**

Széchy András

Szalai József:

Szerb Antal tanár úr

Pár hete gyűltünk össze tantermünkben, alighanem utoljára, mi, 65 évvel ezelőtt érettségizettek. Heten maradtunk a népes osztályból. Számba vettük: ki kiről tud?

Az osztálynak, amely protestáns és zsidó fiúkból tevődött össze, több mint fele a munkaszolgálat, a front, a holokauszt, a hadifogság áldozata lett.

Hihetetlenül összetartó, jó szellemű osztály volt a miénk. Sok időt töltöttünk együtt iskolán kívül is, szerettük egymást igaz barátsággal. Futballoztunk, kirándultunk, színházba jártunk együtt.

Ezt a közösséget kiváló tanárunk, Szerb Antal kovácsolta össze: a nagyhírű tudós, a magyar irodalomtörténet-írás mestere. Azért taníthatott minket a középiskolában, mert származása miatt az egyetemen nem kaphatott katedrát. Onnan eltávolították, de az iskolánk haladó szellemű, liberális igazgatója befogadta.

Hogyan is tanított, mit tanított, mire nevelt? Hogyan válhatott mintává számunkra? Minket, bontakozó, értékeket kereső fiatalokat, hogyan alakított a jóra? Az érettségi találkozóon visszaemlékeztünk egy jellemző esetre. Amikor tanulmányainkban Shakespeare-hez értünk, drága tanárunk elvitt minket a színházba a Lear királyhoz, a szegényebbeknek ő maga fizette a jegyet. Aztán megkérdezte: milyen következtetéseket vonunk le a látottakból? Ez volt a magyaróra.

Kirándulni is elvitt minket. Egy hajókiránduláson elmagyarázta, mit látunk a két parton – színesen, érdekesen beszélt. A tízóráiját pedig betette a közösbe, ő a Laufer zsíroskenyerét ette meg.

Egyszer dolgozatot íratott: “mi lesz az egyéni programod az életedben?”, vagy valami hasonló témáról. Én olyasmit írtam: tenni szeretnék a társadalmi igazságtalanság ellen. Jelest adott, kiemelte a dolgozatomat, ma is büszke vagyok rá. És két helyesírási hibát úgy javított ki, mintha én tettem volna: így fejezte ki egyetértését a mondanivalóval, nem akart “csak kettest” adni a művemre.

Szelíd, kedves, biztató mosolya, finom humora, iróniája, érvelése “a szellem önmozgása” mellett az akkori korszellem ellen – tanárunk mélységesen humanista, antifasiszta szellemisége mindenkét lenyűgözött. Nyitott ajtók mögül tanártársai sokszor hallgatták előadásait. Mindenki szerette, tisztelte.

Százöt éve született, 1901-ben; a nyilasok verték agyon 1945-ben, a balfi gyűjtőtáborban. 44 évet élt.

Mi heten, 83 éves öregemberek, akik véletlenül maradtunk életben, szótlanul, könnyezve, egymást karonfogva mentünk ki az osztályteremből, ahol valamikor zsi-bongva vártuk huszonnyolcan szeretett tanárunkat, példaképünket, de rögtön el-némultunk, ha megérkezett.

Hová lettek osztálytársaink, hová lett drága tanárunk? Most már csak élő tanúk vagyunk.

* * *

Szerb Antal (1901–45): író, irodalomtörténész, műfordító, a modern magyar esszéírás kiemelkedő képviselője.

Mint nagy műveltségű, képzett filológus (magyar–német–angol szakos tanár volt) a világirodalom jelentékeny alakjait és a 19. sz. eleji magyar irodalom problémáit vizsgáló tanulmányokkal kezdte pályáját (*Stefan George*, 1926; *Az udvari ember*, 1927; *William Blake*, 1928; *Kölcsey*, 1926; *Magyar preromantika*, 1929; *Vörösmarty-tanulmányok*, 1930 stb.), és *A világirodalom története* (1–3. köt., 1941) c. nagy munkái a konzervatív és pozitivistá hivatalos irodalomtörténet-írás ellenhatásaként jöttek létre, s a magyar haladó polgári történetírás jelentős alkotásai közé tartoznak, bár a szellemtörténeti módszer és a spengleriánus történelemszemlélet hatása érződik rajtuk.

Kisebbs tanulmányai, esszéi és cikkei a *Gondolatok a könyvtárban* (1946) és a *Hét-köznapi és csodák* (1961) c. gyűjteményes kötetekben jelentek meg.

Fanyar humorral és iróniával megírt novellái és regényei az ún. intellektuális próza mesterének mutatják. (*A Pendragon-legenda*, 1934; *Utas és holdvilág*, 1937; *A királyné nyaklánca*, 1943 – regények; *Madelon, az eb*, 1947 – összegyűjtött novellák).

A fasizmus előretörésével származása miatt egyre többet zaklatták, majd a háború alatt munkatáborba s a háború vége táján a nyilasok nyugat felé hurcolták. A balfi gyűjtőtáborban halt mártírhálált.

(*Új Magyar Lexikon*)

Kemény Csaba:

Drága kis Jutkám

Tapasztalataim azt a fájdalmas véleményt alakították ki bennem, hogy ma, 16 évvel a rendszerváltás után és 60 évvel a holokauszt borzalmai után, Magyarországon nem kisebb az antiszemitizmus, mint a Horthy-korszak 25 éve alatt volt.

...

Zsidó szerelmeimre emlékezem.

Az első: fiatalkori, majd hogynem gyerekkori emlékem. Miskolci születésű kislány volt, Jutkának hívták. Az óbudai Árpád Gimnázium diákjaként szerettem bele. Nagy, csillogó barna szemével, rövid, fiús, barna hajával, hófehér bőrével, csupa-szeplős szép pofijával, apró, de korához képest igencsak nőiesen gömbölyded formáival, csudásan vonzó robbanékony alkatával, szinte lenyűgöző aktivitásával vonzotta a fiúkat. Mindannyian csak “kis-Jutkának” hívtuk. Én meg boldog és büszke voltam, hogy nagy “udvartartásából” végül is engem választott. Igen, hosszú évekig tartó nagy diákszerelmem volt a miénk. És ő volt az első, aki csókjaink, öleléseink boldogságai és szépségei közben, kóborló sétáink percei órái során, a Vérmezőn, megosztotta velem személyesen átéltszörnyű emlékeit, tudatából, lelkéből soha ki nem törölhető kínjait, életében már soha le nem tehető, iszonyúan súlyos terheit.

Kis Jutka Mauthausenben volt. Túlélte a koncentrációs tábor minden poklát. Még tíz éves sem volt, amikor édesanyjával, édesapjával, nagyjával együtt a magyar csendőrök elhurcolták Miskolcra, szülővárosából Budapestre, majd Ausztriába. Gyalog. És Jutka itt élte át talán egész deportálásának legszörnyűbb személyes emlékét. Fázva-dideregve, éhesen, szomjasan, teljesen elgyötörve már Bécs közelében vonszolták magukat, amikor Jutka idős és beteg nagyanja – akít a kislány születése óta imádott – megállt, és lerogyott az út szélére. És ekkor egy gúnyosan vigyorgó SS-suhanc odalépett hozzá, és egyetlen szó nélkül agyonlőtte. Ott. Mellettk. Az idős asszony lánya és tízéves unokája mellett közvetlenül...

Drága kis Jutkám, amikor ezt a szörnyűséget sirva elmondad nekem, úgy éreztem magam, hogy én is veled, veletek va-

(folytatás a 7. oldalon)

(folytatás a 6. oldalról)

gyok. És én is ott álltam tehetetlenül, amikor imádott nagyanyád a sárba zuhan, fejében golyóval, holtan: szenvedéseitől, kínjaitól ilyen emberhez nem méltó módon szabadulva... Belső dühömtől remegve, féltve öleltelek magamhoz, úgy álltam ott Velled...

Igen. Valóban "oly korban" éltünk akkor.

És ezt a szörnyűséges korszakot zsidók és cigányok milliói, köztük magyar testvéreink: magyar zsidók és cigányok százazrei – nem tudták túlélni. Legfeljebb kevesen, nagyon-nagyon kevesen *átélni* tudták. De ők is szörnyű emlékek terheivel, lelküket életük végéig szétroncsoló, álmaikat is örökké megkísértő, kínzó képekkel. És azt talán csak – ha létezik – az ezekben az években nem éppen jóságos és kegyes isten tudja, hogy mindezt egyáltalán miként lehetett átélni? Különösen a gyermekeknek, amilyen Te is voltál akkor, drága kis Jutkám?

És ezért, ha fáj is, de megértettem, hogy 1956-ban, a koncentrációs tábor poklát va-

Üzennek a fényes szelek

Olvasói levél

A fényes szelek nemzedékéhez tartozom. A felszabadulás utáni első évek lelkes hangulatában, fiatalos hévvel és romantikával, őszintén hittük, hogy megforgatjuk a világot. Akkor és a következő évtizedekben a magyar nép történelmet formált, új hazát teremtett a romokon. Természetes meggyőződéssel hittük, hogy ez már valóban a mi országunk, a mi világunk, ide

lahogy szintén átélt édesanyáddal együtt – megriadva a Budapest utcáin akkor ismét nyíltan megjelenő antiszemitizmustól – keserűen elhagytátok szülőházatokat, és Amerikába menekültetek. De azért mi ketten tartjuk egymással a baráti kapcsolatot. És boldogok vagyunk, ha időnként hazalátogatsz amerikai férjeddal, és megölelhetjük egymást, felidézve gyermekkori szerelmünk emlékeit – de azt a kort, azt az "oly kort", a fasizmus korát, bűneit, szörnyűségeit soha, soha nem feledve...

többé nem térhetnek vissza a tőkések, a földesurak és lakájaik.

Viszonylagos jólétet, biztonságot, szabadságot teremtettünk, a nép évszázados vágyai és álmai valósultak meg azonban az időkben. Minden baj, hiba és torzulás ellenére, ez volt hazánk történelmének legszebb és legsikeresebb korszaka.

1989-ben újra kicsavarták kezünkől a zászlót, mint a nagymajtényi síkon 1711-ben. Nem vigyáztunk rá eléggé. Hitvány árulók, összefogva a nemzetközi jobboldallal, rövid idő alatt felszámolták mindazt, amit a magyar nép az előző évtizedekben alkotott. Új uraink elherdálták, kiárusították országunkat. Ilyen tragikus és megálló helyzetben még soha nem voltunk.

Adjon számunkra hitet és reményt a fényes szelek emléke és üzenete: eljön az idő, amikor visszatérnek!

Nemes József
Orosháza

Határok, térképek

József Attila:

"hazánk határát penész jelzi körben a málló falon; nedves a lakás."

(Munkások, 1931)

"A nyomor országairól térképet rajzol a penész."

(Külvárosi éj, 1932)

Manapság nem ritkák az olyan térképek, plakettek, gépkocsinyalókák, amelyeken a "történelmi", I. világháború előtti Magyarország térképe látható.

A térkép hiányos. Nem mutatja, hogy az ország nem független volt, hanem az Osztrák-Magyar Monarchia része. Természetesen, nem mutatja azt sem, hogy ezen a "történelmi" Magyarországon a magyarok kisebbségben voltak, még akkor is, ha a korabeli statisztikának megfelelően, közéjük számítjuk a több mint félmillió, magát magyarnak valló zsidót. (E félmillió nagy részét később, a "nemzeti" Horthy-rendszer államapparátusának aktív

közreműködésével elpusztították, ezzel is módosítva a magyar lakosság arányát.)

Hasonló térképek díszeltek már 70-80 évvel ezelőtt is sok ezer lakás ajtaján, alattuk a szöveggel: "Nem, nem, soha!" Azok buzdítottak így, akik 1919-ben, a "szegedi gondolatot" megvalósítva, szövetkeztek az Antanttal a Tanácsköztársaság ellen, amelynek a hadserege az ország határait védte.

Ezzel a *saját, csonka* Magyarországot választották, cseppet sem "nemzeti", nagyon is osztályérdekből. A magyar uralkodó osztályok érdekéből, amelyek politikája nagy szerepet játszott a nemzeti-ségek elszakadásában, és abban is, hogy "*kitántorgott Amerikába másfél millió emberünk*" (József Attila: *Hazám*, 1937).

Kevéssel utóbb éppen ők hangoztatták: "Csonka Magyarország nem ország, egész Magyarország mennyország!"

(Más szóval: az ország bajáért nem a rendszerük felelős, hanem a vörösök, az öszirózsások, a zsidók, a háborús győztesek, a szomszédok...). A tömegek joggal háborodtak fel Trianonon, az imperialista

háborút követő imperialista békén, de ezt azok használták ki, akik maguk is részesei voltak annak.

József Attila 1922-ben, 17 éves korában még olyan verset írt, amelynek a címe: *Nem, nem, soha!*

Jelenleg egyes internetes honlapokon ez a vers olvasható, félrevezető kommentárokkal. "Szép kincses Kolozsvár, Mátyás büszkesége, Nem lehet, nem, soha! Oláhország éke!" – kezdődött a vers.

"Anyám kún volt, az apám félig székely, félig román, vagy tán egészen az." – írta *a felnőtt* költő, aki szerint a feladat: "rendezni végre közös dolgainkat" (A Dunánál, 1936).

Bele lehet-e nyugodni abba, hogy ma, ismét Trianont emlegetve, a szomszédos népek ellen uszítva, mérgezhetik újabb nemzedékek gondolkodását azoknak az utódai, akik két világháborúba vitték bele az országot, és kétszer teremtették meg Trianon előfeltételeit?

Szende György

Konfliktus a Közel-Keleten – pszichológiai probléma?

Bernd Fischer cikke a
"RotFuchs" c. német folyóirat
augusztusi számában
(kisebb rövidítésekkel)

50 évvel ezelőtt, 1956 júniusában, dr. Nahum Goldmann, a Zsidó Világszövetség elnöke, kijelentette: az izraeli-arab konfliktus elsősorban pszichológiai, csak azután politikai probléma; megoldása pedig egyedül az arab államok tárgyalási készségétől függ. Ha az arabok elismernék Izrael létét, és hajlandók lennének a tárgyalásokra, a konfliktus nagyobb nehézségek nélkül megoldódna.

Nem sokkal ezután, 1956 októberében, az izraeli fegyveres erők, brit és francia csapatokkal karöltve, megtámadták Egyiptomot. Izrael ideiglenesen elfoglalta az egyiptomi Sinai-félszigetet. Nasszer egyiptomi elnök ugyanis államosította és kivonta a gyarmati uralom alól a Szezi Csatorna Társaságot. Ez vajon pszichológiai probléma?

11 évvel később, 1967 júniusában, az izraeli hadsereg megtámadta Egyiptomot, Szíriát és Jordániát, és jelentős országrészeket foglalt el – többek közt a palesztin települések zömét Jeruzsálem keleti részével Nyugat-Jordániában, valamint az egyiptomi igazgatás alatt álló Gáza-övezetet. A palesztin területek és a szíriai Golan-magaslatok izraeli megszállása mind a mai napig tart, jóllehet az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1967 novemberében hozott, 242. sz. határozata kötelezte Izraelt a megszállt területek kiürítésére.

Mivel Izrael nem hajtotta végre a határozatot, az arab országok háborút indítottak ellene 1973-ban. Vereséget szenvedtek. A BT 1973 októberében, 338. sz. határozatával, ismét kötelezte Izraelt a kiürítésre. Eredménytelenül. Vajon ez is pszichológiai probléma volna?

1977-ben Izrael különbékét kötött Egyiptommal, és kivonult a Sinai-félszigetről. Azóta az USA rendre megvétózta a BT-ben Izrael bármiféle elítélését. Noha az 1967-es és az 1973-as határozat ma is érvényben van, végrehajtására már senki sem gondol komolyan.

2004 júliusában a Nemzetközi Törvényszék követelte Izraeltől, hogy bontsa le a falat, amely Nyugat-Jordániában palesztin területeket választ el önkényesen egymástól. Ennek az ítéletnek sem volt semmiféle fogantaja.

1993-ban az ún. Oslói Megállapodások világosan megcáfolták azt a mesterségesen terjesztett véleményt, hogy a palesztinokban nincs hajlandóság Izrael elismerésére, nincs semmilyen kompromisszum-készség. A megegyezésért 1994-ben hárman kaptak

Béke Nobel-díjat: Rabin és Peres izraeli politikusok, továbbá Arafat palesztin elnök.

Ami a nyugati körökben kriminalizált Hamaszt illeti, parlamenti szövívője hivatalosan kijelentette: "A Hamaszban mindenki támogatja azt a megoldást, hogy két állam legyen. A probléma forrása az, hogy Izrael máig sem fogadja el az 1967-es határokat." Hanija palesztin miniszterelnök így nyilatkozott: "A PFSZ is, az elhunyt Arafat elnök, majd Mahmud Abbasz elnök elismerték Izraelt, és tárgyalási alapot teremtettek a konfliktus megoldására. Ám a megbeszélések és aláírások ellenére a palesztin nép ma is szegénységben, jogfosztottságban, megszállás alatt él. Nyugat-Jordániában 475 izraeli katonai útelzáró pont működik. A területet kantonokra osztották. Áll a fal, amely országunk nagy részeit Izraelhez csatolja. A Gáza-övezetet embargó sújtja. Zsidó települések létesülnek, a Jordán-folyó völgyét bekebelezték." Nemcsak a Hamasz: a palesztinok nagy többsége bizalmatlan Izraellel szemben. Vajon ok nélkül?

Ebben az évben különböző palesztin politikai szervezetek népszerű vezetőinek aláírásával nyilvánosságra hozták a "Palesztin Nemzeti Megbékélési Dokumentumot". Ezek a vezetők, akik jelenleg izraeli börtönökben raboskodnak, a Fatah, a Hamasz, az Iszlám Dzsihád, a Palesztin Népi Front (PFLP) és a Palesztin Demokratikus Népfront (DFLP) képviselői. A dokumentum lényege: a palesztin népnek joga van rá, hogy független állama legyen az Izrael által 1967 óta megszállt területeken, Kelet-Jeruzsálem fővárossal; engedjék haza a menekülteket, és bocsássák szabadon a foglyokat. A megegyezés alapuljon az erre vonatkozó ENSZ-határozatokon és a nemzetközi jog előírásain.

A tapasztalat azonban az, hogy bármilyen kompromisszum-készséget tanúsítsanak is a palesztinok, az izraeli kormány és a telepések heves ellenállása a megszállt palesztin területeken a konfliktus minden békés rendezését megghiúsítja.

Chomsky és más neves személyiségek levele napjaink közel-keleti eseményeiről

Az Izrael és Palesztina közötti konfliktus utolsó fejezete akkor kezdődött, amikor az izraeli erők elraboltak Gázából két civilt, egy orvost és a testvérét. Erről az incidensről alig tudósítottak a lapok, kivéve a török sajtót. A következő napon a palesztinok foglyul ejtettek egy izraeli katonát, és tárgyalásos cserét javasoltak az izraeliek által elfogott foglyokért. Izrael hozzávetőleg 10 000 foglyot tart bebörtönözve.

Ezt a "rablást" gáztettnek tekintik, azt viszont, hogy az izraeli védelmi (!) erők illegális megszállás alatt tartják a Nyugati Partot, és rendszeresen kisajátítják annak természeti erőforrásait – elsősorban a vizet –, az élet sajnálatos, de realiztikus tényének tartják. Jellegzetes kettős norma ez, amelyet a Nyugat ismételtelen alkalmaz a palesztinokkal szemben.

Ma gáztett gáztettet követ, házi gyártmányú rakéták keresztezik a fejletteket. Az utóbbiak rendszerint célba találnak, oda, ahol a kifosztott és összezsúfolt szegények élnek, arra várva, amit valaha Igazságnak hívtak. Mindkét fajtájú rakéta szörnyűségesen széttepi a testeket – ki tudja ezt egyetlen percre is elfeledni a helyi parancsnokokon kívül?

Minden provokáció és ellenprovokáció küzdelem és fecsegés tárgya. Az egymást követő érvek, vádak és fogadkozások csupán arra szolgálnak, hogy eltereljék a világ figyelmét a katonai, gazdasági és közgazdasági gyakorlatról, amelynek hosszú távú politikai célja nem kevesebb, mint a palesztin nép likvidálása.

Hangosan és világosan kell beszélni erről, mert a gyakorlat, amelyet féligazságokba burkolnak és álcáznak igyekeznek, napjainkban gyorsan terjed. Ezt a gyakorlatot véleményünk szerint szüntelenül és örökké nevének kell nevezni, és szembe kell szállni vele.

Akik a levelet aláírták

Tariq Ali – indiai születésű író, történész, a *New Left Review* kiadója, a londoni *The Guardian* külpolitikai rovatának állandó cikkírója. A vietnami háború elleni fellépései és Kissingerrel folytatott nyilvános vitái nyomán vált híressé.

John Berger – angol író, festő, történész.
Noam Chomsky – világszerte ismert amerikai nyelvészprofesszor, társadalmi harcos.
Eduardo Galeano – uruguayi író, újságíró.
Naomi Klein – kanadai újságíró, békeaktivista.

(folytatás a 9. oldalon)

Az euró: remények és valóság

Az euró bevezetését Európa szerte politikai körökben, de a lakosság részéről is nagy várakozás előzte meg, és ettől a hatástól a keleti új tagállamok sem mentesek. Felszínes megközelítésben úgy tűnik, az euró bevezetését egyaránt akarja az Unió és a magyar kormány, csak még a konvergencia kritériumokat kell teljesíteni, és ezért a bevezetés dátuma bizonytalan. Ezt a képet erősíti, hogy az európai integráció a múltban is válságok sorozatán keresztül haladt előre. Ha azonban mélyebben kezdjük vizsgálni a folyamatok bonyolult, politikai és gazdasági összefüggéseit, rádöbbenünk, hogy ebben a kérdésben mind az Unió mind a közép és keleteurópai országok keresztúthoz érkeztek.

Az 1992-ben életre hívott maastrichti szerződés mérföldkő volt az európai integrációs folyamatban. Ekkor vette fel az Európai Közösség az Európai Unió nevet, ami az integrációs folyamat közeli betetőzését kívánta jelezni, az európai állam megteremtését előlegezte meg. Az alkotmány-tervezet, amit a francia és a holland népszavazáson tavaly elutasítottak, a folyamatot visszavonhatatlanul, alkotmányos szinten kívánta szentesíteni. Döntő lépést terveztek tenni a közös külpolitika megvalósításában, saját katonai erő kifejlesztésében; az Unió valutájának kívánták nyilvánítani az eurót. Az alkotmány-tervezet előkészítésébe formálisan, de nem jogerősen bevonták a felvételüket kérő keleteurópai országokat, hogy jelenlétükkel is szentesítsék az új irányzatot.

(folytatás a 8. oldalról)

Harold Pinter – angol színműíró, Nobel-díjas.

Arundhati Roy – keralai születésű író, filmek, tv-játékok szerzője, harcos publicista. Első regénye indiai bestseller volt.

José Samarago – portugál író, Nobel-díjas, a kommunista párt tagja.

Giuliana Sgrena – újságíró, az olasz *Il Manifesto* és a német *Die Zeit* munkatársa. Mint iraki haditudósító, ő leplezte le, hogy az amerikai csapatok napalm- és foszforbombákat használtak Falludzsanál. Nevét akkor ismerte meg a világ, amikor Irakban túsul ejtették, majd szabadulása után, útban a repülőter felé, kocsijára az amerikaiak tüzet nyitottak. Egyik kísérőjét, az olasz katonai felderítés magas rangú tisztjét, a golyók megölték.

Howard Zinn – történészprofesszor, színműíró, társadalmi aktivista. Eredetileg hajógyári munkás volt, a II. világháborúban a brit légierő bombázó pilótája. Számos irodalmi díj birtokosa.

A kétpólusú világban, amelyben az európai integráció elindult, az Európai Gazdasági Közösség törekvései elsősorban gazdaságpolitikai jellegűek voltak, az európai békét és jólétet helyezték előtérbe. A kilencvenes évek megváltozott viszonyai közepette egyfelől fel akarták gyorsítani a már jelentős eredményeket felmutató gazdasági integrációt, másfelől az új világrend kihívásaira nagyhatalmi politikával akartak válaszolni. A kettősség már a kilencvenes évek elején jelentkezett, amikor egyfelől elhatározták a közös valuta, az euró bevezetését és ezzel együtt létrehozták a kohéziós alapot, és másfelől megnyitották a kapukat a keleteurópai országokkal folyó felvételi tárgyalások előtt. A kétféle irány egyidejű megvalósítására való törekvés elmentmondásai sokáig rejtve maradtak, de ahogy valóra váltásuk napi feladattá válik, egyre inkább felszínre kerülnek. A világpolitikában és a világgazdaságban felgyülemelő feszültségek is élezik az Unió belső problémáit. Miben áll az ellenmondás az egységes valuta megteremtése és a keleti nyitás között?

Az euró létrehozását a nyugateurópai országokban *négy évtizedes integrációs folyamat előzte meg*; a közös pénz e folyamatra kívánta feltenni a koronát. Ezzel szemben az Unió az újonnan felvett tagoktól gyors csatlakozást követel. Egy másik jelentős különbség, hogy a valutaközösség jelenleg tagjainak nagy többsége *gazdaságilag fejlett ország*. A nyolc keleteurópai tagállam egy főre jutó GDP-je azonban 2004-ben csak mintegy 50 százaléka volt a régebbi tizenöt tagállaménak. Összehasonlításképpen: ugyanekkor a három déleurópai ország (Görögország, Portugália, Spanyolország) megfelelő mutatója mintegy 84 százalék volt.

Az Unió a viszonylag kedvezőbb feltételek ellenére sem mondhatja el, hogy a közös pénz bevezetése sikertörténet. A közös valutára ("single currency") való áttérés nemcsak tovább mélyítette a közösségen belüli kapcsolatokat, de ki is élezett régi ellentéteket, illetve újabbakat hívott életre. A tizenöt tagállamból három gazdaságilag fejlett ország, Anglia, Dánia és Svédország a mai napig nem csatlakozott a közös pénzhez, megtartotta saját valutáját. Az európai integrációt *nemzetállamok gazdasági közösségeként*, és nem egy államként tartják időszerűnek.

Az euró, mint korunk minden valutája, nem rendelkezik saját belső értékkel, az infláció által erősen veszélyeztetett pénz-

nem. Az euró stabilitását két pillérré építették. Az első a *nemzeti bankok függetlensége*. Az euróövezet pénzügyi irányítóját egy olyan testület irányítja, amely pénzügyi szakemberekből, a központi bank és a nemzeti bankok elnökeiből áll, döntéseit maga hozza minden intézményes demokratikus összehangolás és ellenőrzés nélkül.

A maastrichti szerződés előírja, hogy a monetáris politika *"elsődleges célja az árstabilitás fenntartása"* legyen, és hogy a monetáris politika a többi gazdaságpolitikai célt csak az *"árstabilitás sérelme nélkül"* támogassa. Az európai bankrendszer látóköre egyetlen nézőpontra szűkül, döntéseiben a gazdasági konjunktúra állapota, az életszínvonal, a munkanélküliség és a szociális helyzet csak mint külső körülmények jelennek meg.

A pénz értékállandóságának másik biztosítója a *négy konvergencia-kritérium*. A maastrichti szerződéshez csatolt jegyzőkönyv számszerűsítette a *Gazdasági és Monetáris Unióhoz (GMU) való csatlakozás kritériumait*, majd az 1997-ben kötött *Stabilitási és Növekedési Paktum* szabályozta a kritériumok folyamatos alkalmazásának módját, és szankcionálhatóvá tette az azoktól való jelentős eltéréseket. A kritériumok felső korlátot írnak elő az inflációra és a kamatrátá alakulására, valamint az államháztartási hiány és az eladósodás GDP-hez viszonyított arányára. Ha a négy kritériumhoz még hozzávesszük a fizetési mérleg hiányának ellenőrzését is, akkor e néhány mutató a hitel és a költségvetési politika mozgásterét egyértelműen behatárolja.

Több tagállam (pl. Olaszország, Belgium) államadóssága a bevezetéskor és azóta is jóval meghaladja az előírt szintet. 2002 óta az Unió egyre több tagja érezte úgy, hogy a recesszió megelőzését illetve leküzdését gátolja az előírt költségvetési korlát. Először *Írország*, majd *Portugália* lépte túl az előírást, a gazdasági helyzet romlásával azonban *Franciaország*, majd *Németország*, utóbb *Olaszország* sem tudta az előírást tartani az államháztartási hiányt. A francia kormány nyíltan kijelentette, hogy előnyben részesíti a gazdasági növekedés ösztönzését a költségvetési hiány mérséklésével szemben, és *Jacques Chirac* francia elnök 2003. július 14.-én a nyilvánosság előtt kiállt a Paktum szakmai felülvizsgálata mellett, amivel – mint a *Le Monde* írta – "magára vonta az Eurosoport haragját". *A Stabilitási és Nö-*

(folytatás a 10. oldalon)

(folytatás a 9. oldalról)

vekedési Paktumban előírányzott szankciókat felpuhították, nem alkalmazták, de a felülvizsgálatra mostanáig nem került sor.

Az euró a gyakorlatban eredményes lett, mint nemzetközi fizetési eszköz; alternatív lehetőséget kínálva, hozzájárult a dollár gyengüléséhez. E nagyhatalmi cél azonban nem szoríthatja háttérbe a belső funkciókat, mert azok teljesítésének hiánya ellentmond a hatalmi politikának. Az infláció fékezésében az eredmény közepesen jónak mondható. A lazább gyakorlat ellenére a szigorú szabályozás az elmúlt öt évben, a 12 országban együttesen évi 2,1-2,4 százalékos sávban tartotta a fogyasztói árak emelkedését. Az euró öt év alatt összesen vásárlóerejének nem egészen 12 százalékát veszítette el. Teljes kudarcot vallott azonban a gazdasági növekedés ösztönzésében és az ezzel összefüggő összes területen (például a munkanélküliség csökkentése, az államháztartási bevételek biztosítása). Az euró övezet országaiban a GDP a 2001-2005 közötti öt évben évi átlag 1,4 százalékkal nőtt, ezen belül a kilenc gazdaságilag fejlett országban mindössze 1,1 százalékkal, jelentősen lemaradva a hasonló szintű kívül álló országok mögött.

Nem így értékelik a helyzetet az euró övezet pénzügyi vezetői. Az éves jelentés (2006. április) reményét fejezi ki, hogy "tavasz van a levegőben", felgyorsul a gazdasági növekedés. Felemelték a 2006. évi előrejelzést 2,1 százalékra, [ami még kezdetnek is szerény ütem,] és azt állítják: "az egységes valuta [az euró] nem hibáztható a múlt alacsony növekedéséért és a munkanélküliségért — az igazi ok a termék, a munkaerő és a tőkepiacok megreformálásának nem kielégítő előrehaladása". Úgy érvelnek, mintha a javasolt intézkedések nem a bérek és szociális kiadások csökkentését, a fogyasztás és az állami beruházások visszafogását céloznák. Az ezek terhére megemelkedő profitoktól várni több munkaalkalmat és gyorsabb növekedést olyan délibáb, amely eltűnik, ahogy időben közeledünk az ígéretek beváltásához.

Az Unió pénzügyi vezetői bekeményítenek a kelet európai országokkal szemben és a Paktum szigorú alkalmazásával fenyegetőznek (nem először!). Az áprilisi állásfoglalást egyes elemzők úgy értékelték, hogy az euró bevezetését illetően elbizonytalanodott, vagy megfordult az álláspont: az Unió "nem is igazán látja szívesen", hogy a kelet európai országok a közeli években belépjenek az euró övezetbe. Szlovéniát felvették, mert konvergencia mutatói megfelelnek a feltételeknek, de

Egyesültek a belorusz kommunisták

2006. július 15.-én Minszkben megtartották *Beloruszia Kommunista Pártjának* (KPB) és a *Belorusz Kommunisták Pártjának* (PKB) egyesítő kongresszusát a marxista-leninista alapokon álló KPB platformján.

Ismeretes, hogy a Szovjetunió szétbomlásztásával párhuzamosan betiltották a lenini-bolsevik típusú pártokat az egyes köztársaságokban. A törvénytelen betiltásokkal szemben azonnal megindult a kommunista pártok újjászervezése. Belorusziában elsőként a PKB szerveződött újjá, amely azonban vezetésében és politikai vonalában nacionalista és nyugati orientációjú revizionista jegyekkel volt terhes. Vezetője, Sz. Kaljakin, szembeszállt a kommunista és munkáspártok athéni találkozóin közösen elfogadott realista irányvonallal, és csatlakozott a jobboldali erőkhöz. Ezért hozták létre a marxista-leninisták az Szovjetunió Kommunista Pártjában eredetileg résztvevő *Beloruszia Kommunista Pártja* utód-szervezetét.

Az opportunistá vonalat követő PKB, folyamatosan veszített társadalmi támogatásából. Egész területi és alapszervezetek léptek át a KPB-be. A párt tekintélyes tagjai, többek között a Belorusz Szovjetköztársaság volt elnöke, régi miniszterek, pártvezetők, neves tudósok, művészek, országszerte ismert kiváló munkások, parasztozok kezdeményezték soraikból most az egységes kommunista párt létrehozását, az egyesülést a KPB-vel.

Az egyesítő kongresszuson a több mint 230 delegátus kétharmada a KPB-ből került ki, az egyharmad pedig a megtisztult PKB-ből. A kongresszus Tatjana Golubevát választotta a párt első titkárának. Mind az országos, mind a helyi vezetésben arányosan vesznek részt a két egyesült párt tagjai.

még inkább azért, mert gazdasága évszázadokon át az osztrák birodalom része volt és az örökség jegyeit ma is magán hordja. Litvániát azonban elutasították, holott egyetlen mutatónál (az inflációnál) van csekély elmaradásban, minden egyéb tekintetben lényegesen kedvezőbb a teljesítménye, mint a referencia értékek, és mint sok más jelenlegi euró tagországa. Az üzenet egyértelmű, az új felvételeket halasztani, de legalább is késleltetni akarják, a követelményekből azonban addig sem akarnak engedni.

A kongresszus felhívással fordult Belorusz és a volt szovjetköztársaságok dolgozóihoz: védjék meg a szociális vívmányokat, a nemzeti szuverenitást, a nemzetiségek és etnikumok egyenjogúságát. Beloruszia jelenleg sikeres harcot folytat gazdasági-szociális fejlődéséért: a termelés az elmúlt évhez képest 10%-kal nő, az infláció csökken, kedvezőbb a Független Államok Szövetségének bármelyikéhez képest.

Az egyesítő kongresszuson a régi PKB-ban lévő többségbe került ellenzék vezetője, az új egyesült párt vezetésében résztvevő J. Voznyeszenszkij aláhúzta, hogy a belorusz kommunisták egysége annál is inkább értékes, mert nem mesterséges úton "felülről", hanem a tagság akaratából "alulról", közös harcokban jött létre, s a népihazafias baloldali egységet tudatosan szélesítve lényegesen erősödött befolyása a hatalomra mindenféle szinten, esélyesebb ütőképes részvétele az ország irányításában.

Az egyesítő kongresszuson nyolc tekintélyes baloldali társadalmi szervezet képviselői is részt vettek, köztük a szakszervezetek, az agrár-, értelmiségi, ifjúsági, veterán- és nőszerzetek küldöttségei. Szolidaritásukat fejezték ki az oroszországi, ukrainai, az egységes grúziai kommunista párt küldöttei; a litván kommunisták tolmácsolták a 12 évig börtönben synylődő Mikolasz Burokjavicsjusz első titkár üdvözlését. Üdvözölték az egységesítő kongresszust a kínai, a vietnami, a tadzsik kommunista párt megbízottai. A volt Szovjetunió kommunistáinak koordináló szervezetét, az SZKP-KPSzSzt A. Kolisevelnőkhelyettes képviselte.

Sz. A.

Ha nem ábrándképből, hanem a valóságból indulunk ki, akkor a kelet európai tagállamoknak, köztük Magyarországnak nem érdeke az euróhoz való csatlakozás a jelenlegi feltételekkel és a gazdasági fejlettség jelenlegi szintjén. A kelet európai nyitás után az egységes európai állam és az egyedüli valuta megteremtésére sem nyugaton sem keleten nem érettek a feltételek, minden erőszakolt lépés árt a tagállamoknak és visszaveti magát az integrációs folyamatot is.

Morva Tamás

KIMUTATÁS

A régiók létszámáról,
első hét hónapos (07. 31-ig) tagdíjbefizetéseiről,
és 25 százalékos részesedési lehetőségeiről

A Társaság összlétszáma:	1 435
A tagdíjfizetők száma:	482
Bevételek összesen:	1 392 507-Ft (Terv: 1,800 000/év)
Tagdíjra:	964 000-Ft
Támogatás:	Egyéni 328 507-Ft
	ANC-tól 100 000-Ft

A régiók 25%-os fenntartási költség részesedése: 348 127-Ft.

Régiók és tagozatok: Létszám: Befizetők száma: Befizetett összeg: 25%-a:

I. Dél-Alföld	98	34	64 500-	16 125-
Bács m.	17	2	4 000-	
Békés m.	64	20	37 500-	
Csongrád m.	17	12	23 000-	
II. Észak-Alföld	132	33	80 000-	20 000-
Hajdú m.	52	6	32 000-	
Jász Nk.Szolnok m.	61	16	30 800-	
Szabolcs m.	19	11	17 500-	
III. Észak Magyarország.	115	20	33 000-	8 250-
BAZ m.	42	8	17 500-	
Heves m.	54	9	9 500-	
Nógrád m.	19	3	6 000-	
IV. Közép-Magyarország ..	662	291	730 734-	182 684-
Budapest	598	259	650 262-	
Pest m.	64	32	80 472-	
V. Dél-Dunántúl	115	19	43 000	10 750-
Baranya m.	36	6	10 000-	
Somogy m.	18	10	19 500-	
Tolna m.	44	3	3 500-	
VI. Közép-Dunántúl	91	21	57 300-	14 325-
Fejér m.	36	9	39 000-	
Komárom m.	11	4	8 000-	
Veszprém m.	44	8	10 300-	
VII. Észak-Dunántúl	60	17	30 000-	7 500-
Győr m.	25	7	12 000-	
Vas m.	12	1	2 000-	
Zala m.	23	9	16 000-	
Külföldiek:	19	7	15 000-	

KIMUTATÁS

A budapesti tagozat kerületeinek
létszámáról és befizetéseiről az
első 7 hónapban (07. 31-ig)

Összlétszám:	598
Befizetők száma:	259
Befizetett összeg:	650 262-Ft
Ebből tagdíjra:	518 000-Ft
Támogatás:	132 262-Ft
25%-os részesedés:	165 655-Ft

Ker.: Létsz.: Befiz. sz: Bef. össz.:

I. ker.	20	8	26 000-
II. ker.	70	24	51 500-
III. ker.	191	35	181 617-
IV. ker.	8	1	2 000-
V. ker.	30	18	35 700-
VI-VII k.	27	27	99 950-
VIII. ker.	20	1	1 000-
IX-X ker. ...	21	17	57 000-
XI. ker.	90	28	58 075-
XII. ker.	37	12	43 000-
XIII. ker.	30	9	19 500-
XIV. ker.	27	19	50 700-
XV. ker.	16	12	30 200-
XVI. ker.	8	5	17 000-
XVII. k.	14	5	21 000-
XVIII.k.	16	4	19 500-
XIX. ker.	8	6	8 200-
XX-XXIII. ...	8	2	2 600-
XXI. k.	14	2	5 000-
XXII. k.	2	2	4 500-

Kiemelkedő kerületek:

III., VI-VII., IX-X., XIV., XI., II., XII,

Elmaradt kerületek:

VIII., XXI., IV., XX-XXIII.

Kiemelkedő régiók:

Közép-Magyarország: Budapest és Pest megye; Közép-Dunántúl, Fejér megye; Észak-Dunántúl, Zala megye; Dél-Alföld, Békés megye, Észak-Alföld: Hajdú, Szolnok, Szabolcs megyék.

A Dialektika elosztása:

1 435 tag részére 1 435 példány. 92 egyetemi, intézményi címre 92 példány.

Összesen: 1 527 postázott Dialektika. (173-400 példány terjesztése a különböző rendezvényeken történik)

Bp. 2006. 08.02.

A MARX KÁROLY TÁRSASÁG KÖZLEMÉNYEI

(2006. 06 – 08 hó)

— *Társaságunk közleményben fejezte ki szolidaritását* a szakszervezetek érdekvédelmi harcával, számos vezetőnk és tagunk részt vett a július 8-i demonstráción.

— *A Marx Károly Társaság szolidaritását fejezte ki — 54 ország 429 személyiségeinek követelését támogatva — Kuba függetlenségének tiszteletben tartásáért.* Várjuk neves magyar személyiségek csatlakozását az Internet útján.

— *Folytattuk elméleti-politikai műhelymunkánkat.* A tavaszi négy műhelyvitát ötödikként *Farkas Péter* vezetésével zártuk. A nyári szünet után ősszel folytatás következik. Október 27-én Szalai József vezetésével “Mozgalmi módszerek a társadalom-pszichológia segítségével” címmel kerül sor műhelyvitára. A további időpontokról, témákról és a vitavezetőkről tájékoztatni fogjuk az érdekelteket.

— *Bajcsy Zsilinszky Endre születésének 120. évfordulóján Szili Katalin,* az Országgyűlés elnöke avatta fel a neves antifasiszta mártír szobrát. A szoboravatáson Társaságunk vezetői és tagjai közül is számosan jelen voltak.

— *Ságvári Endréről tartottak sikeres kerek-asztal tanácskozást* a MET kezdeményezésére több civil szervezet – köztük az MKT – képviselői. Felkért előadók voltak: *Harsányi Iván, Kállai R. Gábor, Kende János, Pintér István, Svéd László.*

— *Felhívást tettünk közzé az MKT Ifjúsági Tagozatra való belépés érdekében.* A szervezésben a vezetőség több tagja és aktivistánk is szerepet vállaltak.

— *Köszöntöttük* dr. Bíró Ferenc Kossuth-díjas elvtársunkat 102. születésnapján.

— *Folyamatosan működtetjük a Marx Károly Társaság Tájékoztatóját.* A legfrissebb híreket naponta továbbítjuk mintegy 200 e-mail címmel rendelkező tagunkhoz, szimpatizánsunkhoz. *Várjuk újabb e-mail címmel rendelkező barátaink jelentkezését, akik igényt tartanak a napi tájékoztatókra.* (dialektika@freemail.hu; ferlaj35@t-online.hu)

— *Az ANC utólagos adat-kiegészítést kért Társaságunk százezer forintos támogatásával kapcsolatosan.* A kérést teljesítettük.

— *“A Zöld könyv kritikája” címmel kerek-asztal tanácskozást tartanak* augusztus 16-án a Zsigmond-téri előadóteremben. A MET által kezdeményezett megbeszélésen Társaságunk is képviselteti magát.

— *Nyári szünet utáni első központi vita-fórumunk* megtartására augusztus 25-én 16 órakor kerül sor a Zsigmond-téri előadóteremben. A téma: *“A Ságvári ügy és a szélső-jobboldal szellemi háttere”.* Előadó: *Krausz Tamás egyetemi tanár.*

— *Társaságunk országos vezetőségének soros ülésére* augusztus 26-án 10 és 14 óra között kerül sor a Zsigmond-téri előadóteremben. Napirenden az elmúlt hét hónapban végzett munka értékelése és a következő időszak feladatai lesznek.

— *Köszönet azon tagjainknak, támogatóinknak, akik ez évi tagdíjukat, adományukat befizették.* A mintegy ötszáz eddigi befizetés fedezte eddigi fenntartási költségeinket és a “Dialektika” c. lapunk rendszeres megjelenítésének költségeit. *Kérjük mindazokat, akik eddig még nem fizettek tagdíjat,* a kiküldött csekken továbbítsák járandóságukat. Ezen várható befizetések biztosítják további működési és lapkiadási költségeink fedezetét.

FL.

A Marx Károly Társaság központi fogadóórái:

Minden hónap 3. pénteken 15–18 óra
Zsigmond-tér 8. I. em.
Telefon ügyelet:
munkanapokon
08 – 18 óra között
06 20 355 53 04 mobil számon

Dialektika

A Marx Károly Társaság időszaki lapja

Felelős kiadó: a Társaság elnöke
1067 Bp. Eötvös u. 2. **Tel:** 342-1068
Szerkeszti: a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő: dr. Rozsnyai Ervin
OTP számlasz.: 1171 1041-2085 9590

Nytsz.: 75/763/1997
Internet: http://dialektika.extra.hu
E-mail: dialektika@freemail.hu
Nyomás: Unio-Print Kuvert Kft.
Felelős vezető: Szabó László igazgató